

Asia: VN/6588/2023

Valtioneuvoston asetuseruonnos mekaanisesti kierrätetyn uusiomuoviraaka- aineen jätteenki luokittelun päättymisen arviointiperusteista

Kommentit pykäliin ja niiden perusteluihin

1 §: Tarkoitus ja soveltamisala

Hämeen ELY-keskus lausuu, että kierrätysmuovin käytön sujuvoittaminen on Suomen kiertotaloustavoitteiden mukaista ja kiertotalouden kannalta vain järkevää. Kiertotalousperäinen muovi on hiilijalanjäljeltään ylivertainen neitseelliseen fossiilisperäiseen muoviin verrattuna ja materiaalina käyttö parempi vaihtoehto kuin jätteen laittaminen suoraan polttoon.

Muovia hyödyntävät tarvitsevat vielä lisää tiedotusta ja asennekasvatusta uusiomuovista.

Asetus lisää todennäköisesti jonkin verran ELY-keskusten työmäärää, sillä liittyy ELY-keskusten ympäristöpuolen toimintaan alkuperäisen materiaalin jätestatuksen ja sen valvonnan kautta sekä ympäristölupien valvonnan kautta. Hämeen ELY-keskus pitää tärkeänä, että EEJ-asetuksen soveltamisala on rajattu luvanvaraiseen toimintaan, jolloin EEJ-muovin valmistukseen liittyvistä asioista, kuten varastoinnista, voidaan antaa määräyksiä muovijätteen kierrätystoiminnan ympäristöluvassa.

2 §: Määritelmät

-

3 §: Uusiomuoviraaka-aineen jätteenki luokittelun päättymistä koskevat arviointiperusteet

-

4 §: Valmistajan laadunvarmistusjärjestelmä

-

5 §: Muovijätteen vastaanotto

Rakentamisessa syntyvä eristejäte 17 06 04 voi POP-jätteen tunnistusoppaan (YM:n julkaisu 2023:1) mukaan sisältää POP-yhdisteitä erityisesti, jos jäte on peräisin 1960-1990 -luvulla rakennetuista ja julkisivusaneeratuista rakennuksista. Tämän jätejakeen sisällyttäminen EEJ-muovin raaka-aineisiin on huolestuttavaa ja sen rajaaminen pois EEJ-raaka-aineista olisi tästä syytä perusteltua. 19 12 04-jakeessa (jätteen mekaanisessa käsittelyssä syntyvä esikäsittely muovi) voi olla epäpuhtautena esim. edellä mainittua 17 06 04-jätejakeesta peräisin olevaa muovia, joka sisältää POP-yhdisteitä. EEJ-muovin raaka-aineiden määrittelyyn tuleekin kiinnittää asetuksen jatkovalmistelussa huomiota. 19 12 04-jätettä tulisi hyväksyä EEJ-muovin raaka-aineeksi vain tapauksissa, joissa esikäsittelyyn on otettu vain sellaista muovia, joka ei varmuudella sisällä esim. POP-yhdisteitä.

Samoin mekaanisesta lajittelusta tulevassa muovijätteessä on myös riski POP-yhdisteille, sillä siellä ei ole prosessia sille tai muille muovien haitta-aineille.

Pykälässä 5 pitäisi siis olla määräys todentaa ja analysoida, että riskipitoisissa erissä ei ole POP-yhdisteitä.

6 §: Muovijätteen vastaanottokirjanpito

Asetuksen mukaan kirjaa pidetään sekä vastaanotetuista että hyläytyistä muovijätteistä.

Perustelumuiustiossa tai soveltamisohjeessa voisi selventää, miten prosessista hylätyt muovijätteet tulee raportoida ja mihin tällaiset jätteet tulee toimittaa.

7 §: Muovijätteiden varastointi

Yrityksillä, joilla on jo ympäristölupa muovijätteen vastaanottoon, on jo määräyksiä roskaantumisen ehkäisystä vastaanottoon ja varastointiin liittyen, mutta siitä huolimatta roskaantumista tapahtuu ja siitä ELY-keskuksen valvojat joutuvat huomauttamaan. Tähän pitää kiinnittää huomiota, sekä uusissa että vanhoissa ympäristöluvista ja ilmastonmuutoksen äärevöittämät säätöliimiot huomioiden.

Kuljetuksissa ei myöskään saisi raaka-ainetta tai valmista granulaattituotetta joutua ympäristöön. Granulaatit kulkeutuvat vesistöihin ja lisäävät vähintäänkin mikromuovirasitusta.

8 §: Muovijätteiden esikäsittely

-

9 §: Muovijätteen hyödyntäminen

-

10 §: Uusiomuoviraaka-ainetta koskevat määritykset

-

11 §: Näytteenoton, näytteiden analysoinnin ja tulosten dokumentointi

Asetuksen mukaan ohjeiden tulisi sisältää tiedot näytteenottajasta ja tämän pätevydestä.

Asetuksessa tai sen perustelumuiustiossa on syytä tarkentaa, millainen pätevyys näytteenottajalla tulee olla. Näytteenottajilla on syytä olla kiinteän jätteen näytteenottajan pätevyys. Myös menetelmään syytä kiinnittää huomiota.

12 §: Hyödyntämistoimen läpikäyneen uusiomuoviraaka-aineen sallitut käyttötarkoitukset

-

13 §: Hyödyntämistoimen läpikäyneen uusiomuoviraaka-aineen varastointi

Granulaatti ei ole enää jätettä. Kuitenkin se on helposti ympäristöön leviävää, joten sen varastoinnin ja kuljetuksen huolellisuuteen on syytä kiinnittää huomiota. Myös muovin käyttö tekonurmilla ja golfkentillä aiheuttaa pelletin/ rouheen päätymistä ympäristöön ja vesistöihin.

14 §: Valmistajan vaatimustenmukaisuusilmoitus

-

15 §: Vaatimustenmukaisuusilmoituksen sisältö

-

16 §: Ilmoitus- ja raportointivelvollisuus

Vaikka viranomaisen ei anna asiasta lausuntoa tai päätöstä, on valvontaviranomaisen syytä tarkastaa ilmoitus ja siihen liitetty laadunvarmistusjärjestelmä ilmoituksen vastaanoton yhteydessä. Riittävät toimenpiteet ilmoitusta vastaanottaessa ovat tarpeen sekä toiminnanharjoittajan oikeusturvan että ympäristöluvanvaraisen laitoksen toiminnan muutoksen vuoksi. Laadunvarmistusjärjestelmän asetuksenmukaisuuden tarkastamisen tulee kuulua viranomaisen toimivaltaan, sillä muutoin kuin asetuksenmukaisesti valmistettu muovi on edelleen jätettä ja kuuluu näin ollen jätelainsäädännön piiriin. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan on hyvä, että perustelumuiistioon on kirjattu ne toimet, joihin viranomaisen on syytä ryhtyä jos ilmoitus tai siihen liitetty laadunvarmistusjärjestelmä on puutteellinen tai asetuksenvastainen.

Voimaantulo

-

Kommentit liitteisiin ja niiden perusteluihin

Liite 1: hyödyntämistoimessa sallitut syöttöpanokset

-

Liite 2: vaarallisten aineiden vaaraluokat ja –kategoriat

-

Liite 3: sulaindeksin määrittäminen

-

Muuta lausuttavaa

Kommentit ehdotuksen vaikutuksiin (muistion 4. kohta)

-

Mahdolliset muut kommentit

-

Rosberg-Airaksinen Eira
Hämeen ELY-keskus